

A felsővezeték hálózat fejlesztése és üzemeltetése az új kihívások tükrében

Tóth László

erősáramú szakértő

MÁV Zrt. Pályavasúti Üzemeltetési

Főigazgatóság

Erősáramú Osztály

Vasúti
Erősáramú
konferencia

Siófok,
2015. november 17-19.

A MÁV Zrt. felsővezetéki hálózatának kialakulása

- 1932. Budapest – Komárom vonalszakasz villamosítása Kandó Kálmán elképzelései alapján 16 kV, 50 Hz vontatási energia rendszerben

- II. világháború után a szállítási teljesítmények növekedésével a MÁV vonalainak ütemezett villamosítása a törzshálózaton

- 1974: A MÁV egyfázisú, 25 kV, 50 periódusú villamos felsővezetéki berendezések ismertetése, alapszámításai acéloszlopok és betonlapjainak méretezése 61 melléklettel (tipizált megoldások)

- Magyar Államvasutak szervezetén belül a tervezési, beruházói, lebonyolítói, kivitelezői és üzemeltetői tevékenység az 1980-as évek végéig

A MÁV Zrt. felsővezetéki hálózatának műszaki jellemzői

MÁV Zrt. vasúti hálózat hossza: 7297 km

Magyarország villamosított vasútvonalai

MÁV Zrt. villamosított vonalainak hossza:
2911 km

Villamosított vonalak aránya a MÁV Zrt.
hálózatán: 39 %

- 25 kV, 50 Hz feszültségintű
földvisszavezetéses rendszer

- 2x25 kV, 50 Hz feszültségint
földvisszavezetéses rendszer (dél balatoni
hurok)

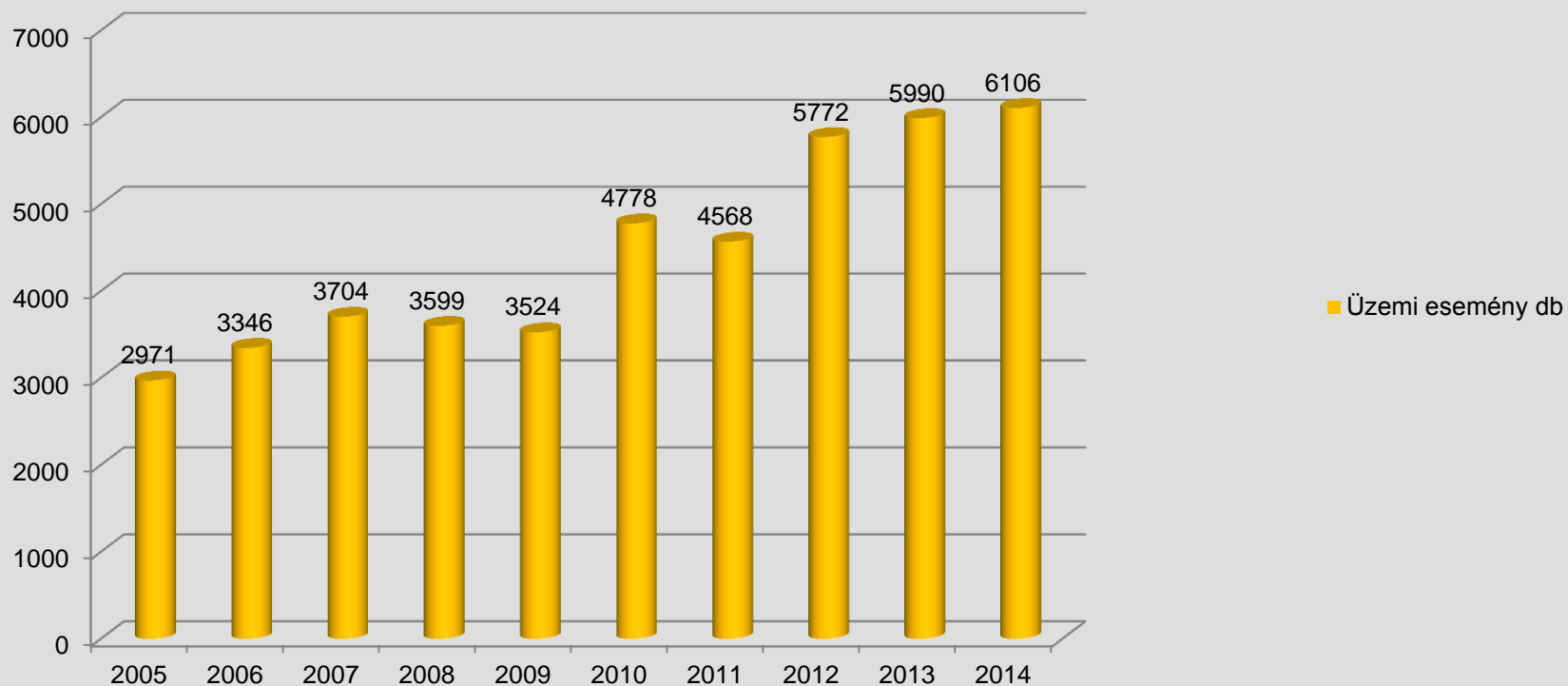
- MÁV rendszerű felsővezetéki hálózat

- vonalszakaszonként változó műszaki
állapot

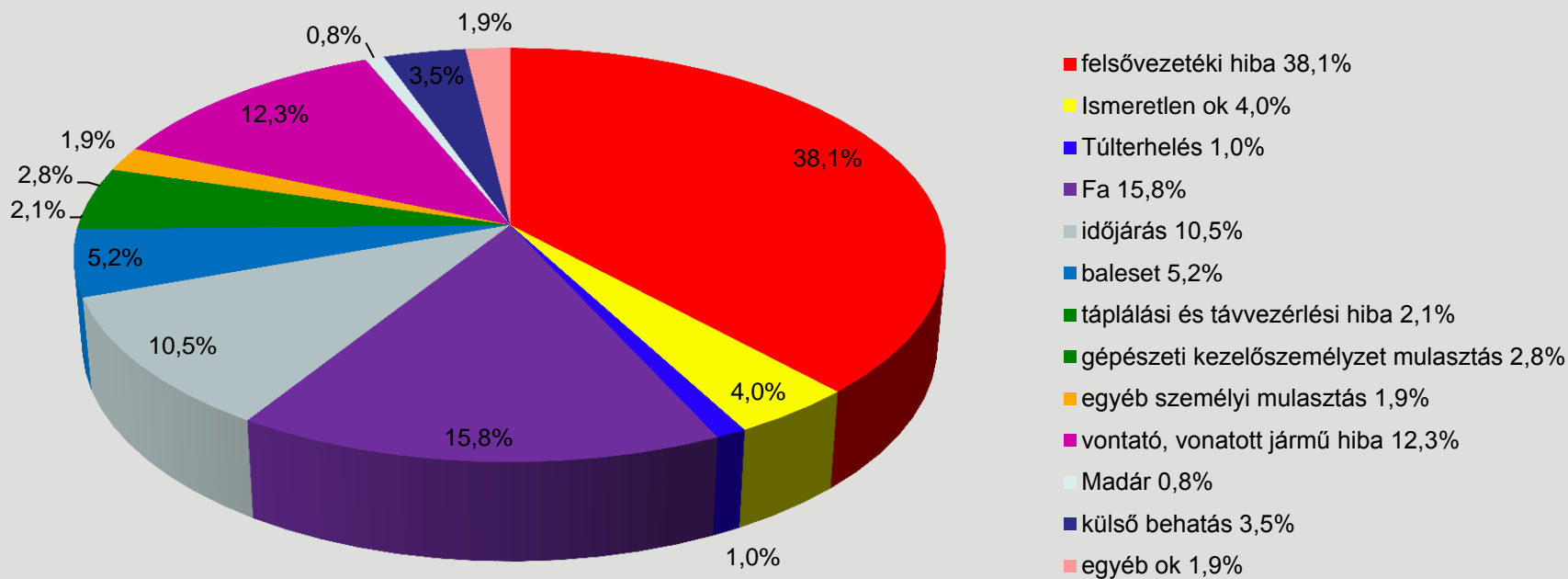
A felsővezetési hálózat üzemzavar statisztikája

Felsővezetési üzemi események száma 2005-2014

A felsővezetéki hálózat üzemzavar statisztikája

Vonatkésések okainak megoszlása a 2005 – 2014 közötti időszakban

A MÁV Zrt. felsővezetéki rendszerének jelenlegi helyzete

- A jelenlegi MÁV rendszerű felsővezetéki hálózat időtállóságát, megbízhatóságát a több évtizedes üzemeltetési időszakkal bizonyította
- célunk a MÁV rendszerű felsővezetéki hálózat hosszú távú megőrzése és alkalmazása
- az új kihívások tükrében szükséges a felsővezetéki rendszertervünk felülvizsgálata, minősítése és továbbfejlesztése

Az új kihívások:

- szervezeti változások, működési környezet
- átjárhatóság, műszaki előírások

MÁV TERVEZŐ INTÉZET
770/206-3865

MÁV
EGYFÁZISÚ, 25kV, 50 PERIÓDISÚ
VILLAMOS FELSŐVEZETÉKI BERENDEZÉSEK
ISMERTETÉSE, ALAPSZÁMÍTÁSAI
ACÉLOSZLOPOK ÉS BETONALAPJAINAK MÉRTEZÉSE
61 MELLÉKLETTEL

Méretarány: 1:1000	MÁV TERVEZŐ INTÉZET	42. sz. rajz
Méretarány: 1:1000	MÁV VILLAMOS FELSŐVEZETÉKI BERENDEZÉSEK ALAPSZÁMÍTÁSAI	40585
Cserehátról: Csine		rajzterület: 35A4
Érték: 200		297x7050 = 2,11m ²
Stb:	770 / 206 - 3865	1974. 05. 05.
Méretarány: 1:1000	Méretarány: 1:1000	Méretarány: 1:1000
Jóváhagyta: B. melléklettel	Érvényes a:	Rajzszám: 206-3865
Budapest 1974.	sz. rajz helyett	KPM. VF. 7C
KPM. VF. 7C		

Működési környezetből és a szervezeti változásokból adódó kihívások

- A MÁV Zrt., mint pályahálózat üzemeltető, vasútállomásoktól független tevékenység
- vasút villamosítási, vonalfelújítási munkákban megjelenő önálló szervezetek (NIF Zrt., tervező vállalkozások, szakkivitelezői vállalkozások, független mérnök szervezet, külső beszállítók, NoBo)
- üzemeltetési tevékenység kapcsán megjelenő szervezetek (VPE, KBSZ, NKH)
- saját forrású felújítási és beruházási munkák a MÁV Zrt. FBF. kezelésében
- a Műszaki Tervezés szakmai kapacitása a MÁV Zrt. szervezetében

Az energia alrendszer EK hitelesítése

1301/2014/EU vasúti energia alrendszer
átjárhatósági követelményeinek biztosítása

Az energia alrendszer elemei a TSI
szempontjából:
alállomások/szakaszolási pontok/rendszer illetve
fázishatárok/ vezetékrendszer/ visszavezető
áramkör

A felsővezeték, mint átjárhatóságot lehetővé tevő
rendszerelem értékelése:

- a felsővezeték geometriai jellemzői
  - közepes sarunyomás
  - dinamikai jellemzők
- az oldalkar felemelkedéséhez szükséges hely
  - áramszedők közötti távolság
  - áramszedés nyugalmi helyzetben
    - a munkavezeték anyaga

Az energia alrendszer EK hitelesítése:

- az energiaellátási rendszer teljesítménye
  - visszatáplálásos fékezés
- felharmonikus és dinamikus hatások
  - áramszedő űrszelvénye
  - fázishatárok, rendszerhatárok
  - karbantartási szabályok

Változó előírásokból, műszaki igényekből adódó kihívások

- MSZ EN 50119, MSZ EN 50122, MSZ EN 50522, MSZ EN 50388, MSZ EN 50149 MSZ EN 50367

-EUROKÓD szabványok követelményei

- rendelkezésre állás biztosítása, üzemkiesések csökkentése a kiutalt menetvonalak biztosítása érdekében

- energiaátviteli képesség növelése, szűk kapacitások megszüntetése

- pálya menti energiafogyasztási adatgyűjtő rendszer

- szűkülő pályaműködtetői kapacitásigény felhasználási lehetőségek

- munkavédelmi előírások

MÁV felsővezetéki rendszerterv 61 melléklettel felülvizsgálata

- A Műszaki Tervezés irányításával a teljes dokumentáció felülvizsgálata, átdolgozása
- a villamos alapkövetelmények meghatározása és kidolgozása, teljesítmény átvitel biztosítása
- A 2 MW teljesítményű vontatójárművek korlátozás nélküli közlekedésének biztosítása, tápfeszültségre vonatkozó előírások teljesítése, a felsővezetéki rendszer energiaátviteli képességének növelése
  - A teljesítmény igényeknek megfelelő rendszerszintű vezetékelrendezés meghatározása (keresztmetszet növelő vezeték illetve áramvisszavezető sodrony alkalmazása)
- mechanikai méretezési számítások felülvizsgálata az EUROKÓD szabványrendszer szerint

Átjárhatósági követelmények teljesítése

- A MÁV Zrt. hálózatán az 1950 mm áramszedő szélességű villamos vontatójárművek közlekedésének biztosítása
- munkavezeték magasságára vonatkozó átjárhatósági előírások: 5000 – 5750 mm illetve 6000 mm alkalmazása
- A 61 melléklet átdolgozása során az átjárhatóságra vonatkozó számítások elvégzése
- Áramszedők közötti távolság igazolása számítással Műszaki Tervezés részéről
- Fázishatár kialakítások felülvizsgálata az ENE TSI alapján
- energia szimulációs rendszerek (oldalkar felemelkedés, közepes sarunyomás)

A felsővezetéki hálózat rendszerszintű egyéb dokumentációi

- Nagyvasúti villamos felsővezetéki rendszer (I- V kötet) átdolgozása
- Felsővezetéki tervezési irányelvek átdolgozása
- Kapcsolóterek kialakítására vonatkozó tervdokumentáció elkészítése
- 200 km/h sebességű közlekedésre alkalmas villamos felsővezetéki hálózat rendszertervének kidolgozása
- A Vasúti érintésvédelmi szabályzat átdolgozása az MSZ EN 50122 szabvány előírásai szerint
- Erősáramú rendszerutasítás szerinti szabályozás működtetése

Felsővezetéki mérőrendszer megújítása, szigetelő diagnosztika

Felsővezetékes mérőrendszer:

- A felsővezetékes mérőkocsi a Technológiai Központ üzemeltetésében, a mérőrendszer statikus paraméterek mérésére
- a mérőrendszer beruházás keretében történő teljes megújítása
- Statikus és dinamikus paraméterek mérése
- átjárhatósági követelmények tanúsítását biztosító mérőrendszer beszerzése

Szigetelő diagnosztika:

- A szigetelők öregedési folyamatainak vizsgálatára szigetelő diagnosztika elindítása
  - porcelán és kompozit szigetelők

Felsővezetéki rendszer egyéb fejlesztési lehetőségei

- szakmai megállapodás a építmény – felsővezeték kapcsolatában azok elhelyezésére
- a zajvédő fal – felsővezeték elhelyezésére vonatkozó elrendezések kidolgozása
- acél oszlop / horganyzott acél oszlop / beton oszlop előnyei és hátrányai üzemeltetői illetve beruházói szempontból
- modern utánfeszítő szerkezetek bevezetése a MÁV Zrt. Felsővezetéki rendszerébe (zuhanásgátlós, rugós)
  - madárvédelmi berendezések

Felsővezetéki hálózat műszaki állapota

- a felsővezetéki hálózat műszaki állapota az építés évétől és a felújításoktól függően vonalszakaszonként igen eltérő
- régi építésű vonalakon számos 30 év feletti 16 kV-os szigetelő
- acél tartósodrony, korszerűtlen szakaszszigetelők, szakaszolók
- nem kompenzált, nem rugalmasított hosszláncok, elhasználódott szerkezeti elemek
- karbantartás igényes szerkezetek, kötések
- távvezérlés hiánya

Felsővezeték üzemeltetés aktuális feladatai

- A felsővezetékes villamos vontatás alaputasításainak felülvizsgálata (E101 és E102 Utasítás)
  - Éjszakai munkavégzés feltételeinek biztosítása
  - Magasban történő munkavégzés munkavédelmi szempontú szabályozása
  - Felsővezeték szerelő képzés gyakorlati előképzésének kidolgozása
- Felsővezeték szerelő járművek beszerzése / vasúti járművezetők kiképzése és megtartása

Felsővezeték üzemeltetés aktuális feladatai

- Felsővezetéki vizsgálati munkákhoz irányadó időszükségletek meghatározása
- Vonalfelújítási, beruházási munkák során egyenszilárdság biztosítása
- NIF Zrt. beruházásában elővárosi szűk kapacitások felmérése
  - üzemidejének végéhez érkezett felsővezetéki hálózatok komplett felújítása (Ferencváros nyugati rendező, Tatabánya – Oroszlány vonalszakasz)
- Tervezett anyagbeépítések ütemezett elvégzése
- Felsővezetéki szakterületen felújítási programok indítása (szigetelő csere program, oszlopcsere program)

Vizsgálati és karbantartási szabályozások

- A villamos felsővezeték felügyeleti és karbantartási tevékenységét szabályozó dokumentumok 2014-ben átdolgozásra kerültek

- MÁVSZ 2546 és Felsővezetéki felügyeleti és karbantartási Utasítás

- Felsővezeték szerelői és közvetlen irányítói személyzetet terhelő feladatok

- A megújult FHS rendszer működtetése

- Felsővezetéki technológiák átdolgozása

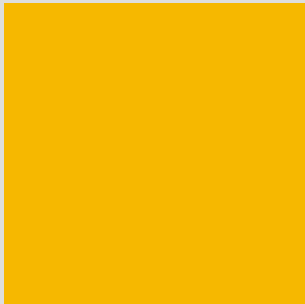
- Felsővezetéki üzemzavar elhárítási utasítás átdolgozása

Céljaink

- A MÁV felsővezetéki rendszer felülvizsgálata és továbbfejlesztése, kiemelten kezelve a hatályos szabványi előírásokat és az átjárhatóság követelményeit
  - Az energia alrendszer EK tanúsítás feltételeinek megteremtése
- Az üzemeltetési tevékenységet elősegítő, kis karbantartási igényű elemek rendszerbe állítása
  - Felújítási, beruházási programokkal a felsővezetéki hálózat műszaki romlásának mérséklése
- A végrehajtói személyzet tevékenységének könnyítése

**Köszönöm a
figyelmet!**

